

POSUDEK OPONENTA NA RIGORÓZNÍ PRÁCI

Jméno uchazeče: **Mgr. Bc. Kristýna Bernáthová**
Název práce: **Nezaměstnanost a zabezpečování zaměstnanosti**
Specializace: **Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení**
Oponent: **Mgr. Ilona Kostadinovová, advokát**

P O S U D E K

1. Výsledky práce

Výsledky práce z mého úhlu pohledu představují víceméně aktuální shrnutí, které je dokladem zájmu uchazečky a její schopnosti pracovat s odbornou literaturou a aktuální platnou českou právní úpravou a základními evropskými dokumenty. Podle mého názoru by však mohla být pozornost věnována rovněž konkrétním právním systémům ve vybraných zemích Evropské unie v pojetí komparačního srovnání, což by zcela jistě přispělo k zvýšení kvality celkového pojetí práce jako takové.

Rigorózní práce byla v souladu s *pokynem děkana č. 23D/2011 ze dne 2. 8. 2011, kterým se stanoví postup při ověřování originálnosti vysokoškolské kvalifikační práce*, prověřena antiplagiátorským programem THESES, který vykázal 5 % shodu práce s jinými díly. Vzhledem k faktu, že práce se zabývá analýzou platné legislativy, je přirozené, že práce s texty právních předpisů musí být doslovná a úplně shodě s těmito texty se tak nedá vyhnout. Jde podle mého názoru o dílo originální.

2. Aktuálnost tématu

Zvolené téma je bez jakýchkoli pochybností možné považovat za velmi aktuální. Politika zaměstnanosti a jak už aktivní nebo pasivní nástroje podpory selhávajícího volného trhu práce jsou vždy dokladem míry vyspělosti a úspěšnosti ekonomické produktivity každé společnosti. Jako takové téma je a vždy může být velmi hodnotným a přínosným námětem pro celou řadu nejen právních analýz.

Navíc lze zdůraznit, že jde o dílčí část právní úpravy pracovněprávních vztahů v oblasti politiky zaměstnanosti, která se z pohledu jejího veřejnoprávního charakteru prolíná s právem sociálního zabezpečení. Z tohoto důvodu pak ve vztahu k zaměření specializace považuji téma za vhodné a aktuální.

3. Struktura práce

Práce je rozdělena do 11 částí včetně úvodu, závěru, cizojazyčného shrnutí a použitých zdrojů.

Cílem předložené rigorózní práce vytčeným v samotném úvodu je nabídnout ucelený přehled o problematice nezaměstnanosti, o jednotlivých řešeních nezaměstnanosti a o samotné politice zaměstnanosti jako takové. S ohledem na takto velmi obecně a široce vytčený cíl lze konstatovat, že jej práce naplnila.

V části úvodní je pozornost věnována pohledům na nezaměstnanost plynoucím z charakteru společenského uspořádání více méně dle politických základů státního zřízení, liberalistický, keynesiánský a marxistický pohled. V této části práce je následně pojednáno o skupinách osob na trhu práce nezaměstnaností nejvíce ohrožených, kterým je v rámci státní politiky zaměstnanosti věnována zvýšená pozornost. Z hodnotnou součást považují srovnání míry nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných osob podle věku v České republice a v dalších zemích Evropské unie. I když tedy jde podle mého názoru o zdroj nikoli zcela aktuální, jde o statistiku zpracovanou Evropským statistickým úřadem již v roce 2016. I přesto lze z tohoto zpracování vysledovat, že míra nezaměstnanosti v porovnání s průměrem v celé Evropské unii se v České republice pohybuje pod hranicí evropského průměru, což je v celkovém srovnání zcela jistě pro nás informace pozitivní. Uchazečka následně pojednala ještě o postavení žen s malými dětmi, zdravotně postižených osobách, osobách ve vyšším věku, lidech s nízkou kvalifikací a romském etniku a jejich ztížené pozici na trhu práce. Osobně bych možná zde uvítala zdůvodnění volby zvolených kritérií zejména pokud jde právě o zmínku o postavení Romů. Z mého úhlu pohledu je tato problematika v současné době možná o něco složitější ve vztahu k narůstajícímu počtu i dalších cizinců u nás s ohledem na aktuální migrační problémy, s kterými se potýká nejen Česká republika ale většina zemí v Evropě.

V další části druhé kapitoly jsou popsány typy nezaměstnanosti z ekonomického hlediska, frikční, strukturální, cyklická a sezónní nezaměstnanost. Autorka dále pojednala o dobrovolné a nedobrovolné nezaměstnanosti a zaměřila se na historické souvislosti tzv. umělé zaměstnanosti neboli tzv. administrativního řízení trhu práce. Historický exkurz z tohoto úhlu pohledu já osobně hodnotím zcela jistě za přínosný, neboť aktuálně zdůrazňuje význam politiky zaměstnanosti v demokratickém tržním hospodářství a zaměřuje se dále na zhodnocení

ekonomických a sociálních důsledků nezaměstnanosti jako takových. Uchazečka se dále věnovala tématu spojenému s ochranou před chudobou. Dotkla se aspektů významu legislativního zakotvení minimální mzdy a zaručené mzdy v zákoníku práce, z. č. 262/2006 Sb., v platném znění, a nařízení vlády č. 567/2006 Sb., v platném znění. Pojednání o minimální odměně za práci je doplněno o zmínku o prevenci chudoby v podobě systému státní sociální podpory bydlení a rodin s dětmi, z. č. 117/1995 Sb., v platném znění. V neposlední řadě je zmíněna pomoc v hmotné nouzi legislativně upravena u nás v současné podobě z. č. 111/2006 Sb., v platném znění. Osobně zde do jisté míry postrádám aktuální rozbor v současné době nastavených částek jak minimální mzdy tak tzv. životního a existenčního minima dle z. č. 110/2006 Sb., v platném znění. Pro praxi odbornou a laickou veřejnost je to vždy velmi přínosné vzhledem k poměrně častým změnám výše minimální mzdy s ohledem na její význam nejen u nás ale i celkově v zemích Evropské unie. V poslední době se v praxi pracovněprávních vztahů řeší velmi často aspekty poskytování minimální mzdy při vysílání zaměstnanců do jiných členských států. Je to zcela jistě velmi aktuální a vhodné téma, které by si zasloužilo pozornost a zcela jistě ovlivňuje nezaměstnanost jako takovou. Práce obsahuje historický exkurz vývoje legislativního zakotvení minimální mzdy na území Československa.

Ve třetí části rigorózní práce se uchazečka zaměřila na pojetí sociální politiky v širších souvislostech vymezení pojmu a modelů sociálního státu tzv. *social welfare state*. Z mého úhlu pohledu lze tuto část považovat za jednu z hodnotných součástí práce vzhledem k historickým souvislostem vývoje samotného pojetí a charakteru sociálního státu v soudobé společnosti. Uchazečka vymezila objekty, subjekty, základní principy, cíle a funkce sociální politiky.

Na tuto část logicky navazuje čtvrtá kapitola věnovaná pojetí sociální politiky v Evropské unii. Uchazečka zmiňuje základní dokumenty a pojednává o významu harmonizace a koordinace vnitrostátního práva členských států v návaznosti na závazky, které pro ně z členství v Evropské unii vyplývají s důrazem kladným především na postavení České republiky.

V páté části je pak následně podrobněji pojednáno o politice zaměstnanosti u nás. S ohledem na celkové tematické zaměření rigorózní práce já osobně považuji tuto část za samotné jádro celé práce věnované konkrétním nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti

vyplývajícím ze zákona o zaměstnanosti, z. č. 435/2004 Sb., v platném znění, a na něj navazujících prováděcích předpisů. Osobně hodnotím poněkud negativně, že se autorka nezaměřila o něco podrobněji rovněž v této části na nástroje pasivní politiky zaměstnanosti. Věnovala se tomu sice v samostatné části ale ve velmi obecných rysech. Právě například komparační srovnání hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti a komparační analýza platné právní úpravy výše vyplácené podpory v nezaměstnanosti by podle mého názoru do práce logicky zapadala a byla velmi přínosnou. Uchazečka se velmi správně zabývala působností Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, Úřadu práce České republiky a jejich spolupráci s agenturami práce při zprostředkování zaměstnání a základním právům a povinnostem uchazečů o zaměstnání. Z mého úhlu pohledu tak tato problematika není zpracována zcela komplexně v ucelené části práce s ohledem na význam nástrojů pasivní politiky zaměstnanosti právě pro jednotlivce, kteří práci ztratili a hledají si vhodné zaměstnání u nás nebo v jiných zemích Evropské unie. Význam sítě Evropských služeb zaměstnanosti tzv. EURES (European employment services) se tak podle mého názoru v přemíře zmiňovaných dílčích pasáží zcela ztratil.

V šesté části jsou definovány základní pojmy individuálních pracovněprávních vztahů. Z mého úhlu pohledu možná do jisté míry nad rámec zpracovávaného tématu. Osobně bych viděla jako ideální část práce doplnění o komparační srovnání s přístupy v ostatních členských státech Evropské unie co do popisu platné právní úpravy podpory trhu práce, což by zcela jistě zvýšilo přínos a hodnotu celé práce nejen pro odbornou ale i laickou veřejnost. Ale samozřejmě je to otázka odborného názoru. Po věcně obsahové stránce nelze této kapitole samozřejmě nic vytknout.

V sedmé části práce jsou podrobněji analyzovány jednotlivé nástroje aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti v ČR v obecné rovině vyplývající především ze zákona o zaměstnanosti, z. č. 435/2004 Sb., v platném znění.

V osmé části je uveden jakýsi výhled do budoucnosti politiky zaměstnanosti v soudobé společnosti. Z mého úhlu pohledu spíše tématika sociologického charakteru, která by si zcela jistě zasloužila větší míru odborné pozornosti například co do skutečných měřitelných výstupů za použití empirických výzkumných metod. Přesto však lze konstatovat, že uchazečka dospívá k vlastním hodnotícím závěrům a návrhům, které lze považovat za hodnotné a přínosné především pro laickou veřejnost.

4. Připomínky k textu

K samotnému textu snad nelze uvést žádné připomínky, které by představovaly zásadní výhrady. Práce představuje systematický a ucelený výklad problematiky v části věnované pracovněprávním vztahům podle mého názoru až nad rámec zvoleného tématu na úkor případného srovnání komparačního charakteru například s vybranými zahraničními právními úpravami například hmotného zabezpečení v případě ztráty zaměstnání.

5. Jazyková a grafická úprava

Práce po jazykové i grafické stránce je na požadované úrovni. Text je zpracován uceleným jednotným způsobem a jako celek tak tvoří kompaktní analytické dílo. Podle mého názoru je v některých částech do jisté míry trochu nevyrovnané celkové obsahové rozložení jednotlivých kapitol. Systematicky mi to přijde někdy jako na sebe navazující sled posbíraných dokumentů, který byl chronologicky zpracováván za sebou, aniž by bylo více uvažováno o jeho přehlednosti a využitelnosti v praxi.

6. Otázky k obhajobě

- a) Charakterizujte jednotlivé modely sociálního státu a specifikujte jejich pozitivní a negativní aspekty ve vztahu k jejich významu v soudobé společnosti a zařazení českého sociálního systému v tomto celosvětovém a evropském srovnání.
- b) V čem spatřujete hlavní rizika a slabé stránky tzv. konzervativního modelu sociálního státu?
- c) Jaká je pozice České republiky v rámci členských států Evropské unie (EU) z hlediska zajištění práva na zaměstnání při ztrátě zaměstnání a celkově ve vztahu k výši a míře hmotného zabezpečení při ztrátě a hledání vhodného zaměstnání v rámci koordinace společné sociální politiky v EU?
- d) Jaká je aktuální míra nezaměstnanosti v České republice?
- e) Jaká je aktuální výše podpory v nezaměstnanosti v České republice? A za jakých podmínek může být vyplácena při hledání vhodného zaměstnání v jiném členském státě Evropské unie, prakticky se na odborné úrovni někdy pojednává rovněž o tzv. exportu a importu dávek v nezaměstnanosti.
- f) K jakým nejzásadnějším vlastním hodnotícím závěrům jste v rigorózní práci dospěla?

7. Formulace závěrů

- a) Předložená rigorózní práce obsahuje podle mého názoru originální zpracování ucelené části pracovního práva a práva sociálního zabezpečení s dílčími originálními výsledky odpovídajícími standardu této specializace.
- b) Předloženou práci proto k obhajobě **doporučuji**.

V Plzni dne 09. 05. 2019

Mgr. Ilona Kostadinovová, advokát

oponentka